

208. *Desinere habere.* — Non potest videri desuisse habere, qui nunquam habuit.
209. *De servitute.* — Servitutem mortalitati fere comparamus.
210. *De institutione.* — Quæ ab initio inutilis fuit institutio, ex post facto convalescere non potest.
211. *De servo, et absentia reipublicæ causa.* — Servus reipublicæ causa abesse non potest.

INDEX ALPHABETICUS

REGULARUM

LIB. V DECRETALIUM

- Defleat peccator quia offendens in uno factus est omnium reus. pag. 16 4
- Omnis res, per quascumque causas nascitur, per easdem dissolvitur. 4
- Estote misericordes, etc.* Hoc loco nihil aliud nobis præcipi existimo nisi ut ea facta quæ, dubium est quo animo fiant, in meliorem partem interpretemur. Quod enim scriptum est, *ex fructibus eorum cognoscetis eos*, de manifestis dictum est, quæ non possunt bono animo fieri, ut stuprum, blasphemia, furta, ebrietates, et similia, de quibus nobis permittitur judicare. 5
- Indignum est, et a Romanæ Ecclesiæ consuetudine alienum, ut pro spiritualibus facere quis homagium compellatur. 19
- Qui ex timore facit præceptum, aliter quam debet facit, et ideo jam non facit. 15
- In ipso causæ initio non est a quæstionibus inchoandum. 14
- Quod latenter, aut per vim, vel alias illicite introductum est, nulla debet stabilitate subsistere. 10
- Non potest esse justa pastoris excusatio, si lupus oves comedit et pastor nescit. 17
- Quod non est licitum in lege, necessitas facit licitum. Nam et sabbatum custodiri præceptum est, Machabæi tamen sine culpa sua in sabbato pugnant. Sic et hodie, si quis jejunium fregerit ægrotus, reus voti non habetur. 8
- Utilius scandalum nasci permittitur, quam veritas relinquatur. 7

INDEX ALPHABETICUS

REGULARUM

LIB. VI DECRETALIUM

- Accessorium naturam sequi congruit principalis. p. 99 117
- Actus legitimi conditionem non recipiunt, neque diem. 117
- Beneficium ecclesiasticum non potest licite sine institutione canonica obtineri. 20
- Bona fides non patitur ut semel exactum iterum exigatur. 176
- Certum est quod is committit in legem, qui legis verbum complectens, contra legis nititur voluntatem. 183
- Contra eum, qui legem dicere potuit apertius, est interpretatio facienda. 132
- Cui licet quod est plus, licet utique quod est minus. 123
- Cum non stat per eum, ad quem pertinet, quominus conditio impleatur, haberi debet, perinde ac si impleta fuisset. 148
- Cum quid prohibetur, prohibentur omnia quæ sequuntur ex illo. 93
- Cum quid una via prohibetur alicui, ad id alia omnia debet admitti. 177

Cum quis in jus succedit alterius, justam ignorantiam causam censetur habere.	45	Nemo potest ad impossibile obligari.	31
Cum sunt partium jura obscura, reo favendum est potius quam actori.	39	Nemo potest plus juris transferre in alium, quam sibi competere dignoscatur.	174
Damnum, quod quis sua culpa sentit, sibi debet non aliis imputare.	180	Non debet aliquis alterius odio prægravari.	59
Decet concessum a principe beneficium esse mansurum.	49	Non est in mora, qui potest exceptione legitima se tueri.	137
Delictum personæ non debet in detrimentum Ecclesiæ redundare.	168	Non est obligatorium contra bonos mores præstitum juramentum.	134
Dolo facit, qui petit quod restituere oportet eundem.	135	Non est sine culpa, qui rei, quæ ad eum non pertinet, se immisceat.	53
Ea, quæ fiunt a iudice, si ad ejus non spectant officium, viribus non subsistunt.	65	Non firmatur tractu temporis quod de jure ab initio non subsistit.	51
Eum, qui certus est, certiorari ulterius non oportet.	76	Non licet actori quod reo licitum non existit.	79
Exceptionem objiciens non videtur de intentione adversarii confiteri.	142	Non præstat impedimentum quod de jure non sortitur effectum.	121
Ex eo non debet quis fructum consequi, quod nisus extitit impugnare.	91	Nullus ex consilio, dummodo fraudulentum non fuerit, obligatur.	141
Factum legitime retractari non debet, licet casus postea eveniat a quo non potuit inchoari.	163	Nullus pluribus uti defensionibus prohibetur.	55
Frustra sibi fidem quis postulat ab eo servari, cui fidem a se præstitam servare recusat.	156	Odia restringi et favores convenit ampliari.	46
Generi per speciem derogatur.	82	Peccati venia non datur nisi correcto.	30
Ignorantia facti, non juris, excusat.	42	Peccatum non dimittitur nisi restituatur ablatum.	28
Imputari non debet ei, per quem non stat, si non faciat, quod per eum fuerat faciendum.	97	Pluralis locutio duorum numero est contenta.	96
In alternativis debitoris est electio, et sufficit alterum impleri.	157	Plus semper in se continet quod est minus.	85
In argumentum trahi nequeunt, quæ propter necessitatem aliquando sunt concessa.	170	Possessor malæ fidei ullo tempore non præscribit.	25
Indultum a jure beneficium non est alicui auferendum.	51	Potest quis per alium quod potest facere per se ipsum.	152
Infamibus portæ non pateant dignitatum.	181	Præsumitur ignorantia ubi scientia non probatur.	111
In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset versimiliter in specie concessurus.	173	Privilegium personale personam sequitur, et extinguitur cum persona.	33
In judiciis non est acceptio personarum habenda.	41	Pro possessore habetur qui dolo desiit possidere.	87
In malis promissis fidem non expedit observari.	154	Quæ a jure communi exorbitant nequaquam ad consequentiam sunt trahenda.	69
In obscuris minimum est sequendum.	73	Quæ contra jus fiunt debent utique pro infectis haberi.	145
In pari delicto vel causa, potior est conditio possidentis.	147	Qui ad agendum admittitur est ad excipiendum multo magis admittendus.	160
In pœnis benignior est interpretatio facienda.	145	Qui contra jus mercatur bonam fidem præsumitur non habere.	175
In re communi potior est conditio prohibentis.	130	Qui facit per alium est perinde ac si faciat per se ipsum.	125
Inspicimus in obscuris quod est verisimilius, vel quod plerumque fieri consuevit.	106	Qui prior est tempore potior est jure.	125
In toto partem non est dubium contineri.	172	Qui sentit onus sentire debet commodum, et e contra.	127
Is, qui tacet, non fatetur: sed nec utique negare videtur.	105	Qui tacet consentire videtur.	102
Is, qui in jus succedit alterius, eo jure, quo ille, uti debet.	108	Quod alicui gratiose conceditur trahi non debet ab aliis in exemplum.	165
Locupletari non debet aliquis cum alterius injuria, vel jactura.	113	Quod alicui suo non licet nomine, nec alieno licerebit.	150
Mora sua cuiuslibet est nociva.	63	Quod ob gratiam alicujus conceditur non est in ejus dispendium retorquendum.	139
Mutare consilium quis non potest in alterius detrimentum.	80	Quod omnes tangit debet ab omnibus approbati.	71
		Quod quis mandato facit iudicis, dolo facere non videtur, cum habeat parere necesse.	62
		Quod semel placuit amplius displicere non potest.	57

Ratificationem retrotrahi, et mandato non est dubium comparari.	38	Semel Deo dicatum non est ad usus humanos ulterius transferendum.	119
Rationi congruit ut succedat in onere qui substituitur in honore.	169	Semel malus semper præsumitur esse malus.	35
Ratum quis habere non potest quod ipsius nomine non est gestum.	36	Sine culpa, nisi subsit causa, non est aliquis puniendus.	61
Scienti et consentienti non fit injuria, neque dolus.	67	Sine possessione præscriptio non procedit.	27
		Utile non debet per inutile vitari.	89

INDEX ALPHABETICUS REGULARUM JURIS CIVILIS

Absentia ejus, qui republicæ causa abest, neque ei, neque alii damnosa esse debet.	pag. 191	actio competit. Socii mei socius, meus socius non est.	187
Actus legitimi qui recipiunt diem vel conditionem, veluti mancipatio, acceptilatio, hæreditatis aditio, servi optio, datio tutoris, in totum vitiantur per temporis vel conditionis adjectionem; nonnunquam tamen actus supra scripti tacite recipiunt, quæ aperte comprehensa vitium afferunt. Nam si acceptum feratur ei, qui sub conditione promisit, ita demum egisse aliquid acceptilatio intelligitur, si obligationis conditio extiterit; quæ, si verbis nominatim acceptilationis comprehendatur, nullius momenti faciet actum.	188	Contractus quidam dolum malum duntaxat recipiunt: quidam et dolum et culpam: dolum tantum depositum et precarium: dolum et culpam, mandatum, commodatum, venditum, pignori acceptum, locatum, item dotis datio, tutelæ negatio gesta (in his quidem et diligentiam); societas et rerum communio et dolum et culpam recipit: sed hæc ita, nisi, si quid nominatim convenit, vel plus vel minus, in singulis contractibus: nam hoc servabitur, quod initio convenit; legem enim contractus dedit: excepto eo quod Celsus putat, non valere, si convenerit, ne dolum præstetur; hoc enim bonæ fidei iudicio contrarium est, et ita utimur. Animalium vero casus, mortes, quæque sine culpa accidunt, fugæ servorum, qui custodiri non solent, rapinæ, tumultus, incendia, aquarum magnitudines, impetus prædonum a nullo præstantur.	186
Ad ea, quæ non habent atrocitatem facinoris vel sceleris, ignoscitur servis, si vel dominis, vel his, qui vice dominorum sunt (veluti tutoribus et curatoribus) obtemperaverint. Semper, qui dolo fecit, quominus haberet, pro eo habendus est, ac si haberet. In contractibus successores ex dolo eorum (quibus successerunt) non tantum in id, quod pervenit, verum etiam in solidum tenentur, hoc est, unusquisque pro ea parte qua hæres est.	191	Creditor, qui permittit rem vœnire, pignus demittit.	192
Aliud est vendere, aliud vendenti consentire. Refertur ad universos, quod publice fit per majorem partem. Absurdum est plus juris habere eum, cui legatus sit fundus, quam hæredem, aut ipsum testatorem, si vult.	192	Cujus effectus omnibus prodest, ejus et partes ad omnes pertinent.	191
Alterius circumventio alii non præbet actionem.	188	Cujus est donandi, eidem et vendendi, et concedendi jus est.	192
Bona fides non patitur ut bis idem exigatur.	1b.	Cujus per errorem dati repetitio est, ejus consulto datio donatio est.	188
Bona fides tantumdem possidenti præstat, quantum veritas, quotiens lex impedimento non est.	191	Culpa caret qui scit, sed prohibere non potest.	1b.
Consilii non fraudulentum nulla obligatio est: ceterum si dolus et calliditas intercessit, de dolo		Culpa est inmiscere se rei ad se non pertinenti.	187
		Cum amplius solum est quam debebatur, cujus pars non invenitur quæ repeti possit, totum esse indebitum intelligitur, manente pristina obligatione. Is natura debet, quem jure gentium dare oportet, cujus fidem secuti sumus.	183